

OPINIE

VACATURE: VOLKSPARTIJ

Vacature: volkspartij

16 OKTOBER 2010 OM 00:00 UUR

De christen-democraten wilden ooit van het label volkspartij af. EMMANUEL GERARD vraagt zich af waarom het opnieuw interessant wordt gevonden. En of de N-VA aan de voorwaarden voldoet om het zich toe te eigenen.

Is de N-VA een volkspartij geworden? Dat is alvast de conclusie van deze krant na de recente *De Standaard*/VRT-peiling die de N-VA verder de hoogte induwde, tot 33 procent, de hoogste score voor een partij ooit sinds het begin van die peiling (*DS 9 oktober*).

Men kan zich afvragen waarom het label van volkspartij zo aantrekkelijk is geworden, sinds de Christelijke Volkspartij, die het in haar vaandel droeg, het beter vond zich tot CD&V om te dopen. Er is onmiskenbaar een zekere nostalgie naar de periode van de grote partijen en naar het tijdperk waarin één partij een duidelijke leiderspositie bekleedde. Met drie partijen waren de tegenstellingen in het verleden wel scherper, maar het coalitiespel eenvoudiger: één grote partij in het centrum die zich, naargelang van de

verkiezingsuitslag of het humeur van de leiding, nu eens met links en dan weer met rechts verbond. In haar meest glorievolle dagen bereikte de CVP resultaten van meer dan 40 procent voor het hele land (en meer dan 50 procent in Vlaanderen). De score van de N-VA in de recente peiling, 33 procent in Vlaanderen maar slechts ongeveer de helft daarvan voor het hele land, is sterk maar staat daar nog behoorlijk ver van. Het is trouwens een vorm van misleiding dat de resultaten van verkiezingen en opiniepeilingen die partijen in de federale Belgische ruimte betreffen, in de media steeds tot Vlaanderen worden herleid, zodat de dwergen er toch nog als halve reuzen uitzien.

Geladen term

Toen de CVP in 1999 van haar troon werd gestoten, werd het plots de ambitie van de VLD om een volkspartij te worden. Dat was de partij die er waarschijnlijk het minst voor in aanmerking kwam, maar alles draaide rond de strijd om het leiderschap. Een grote partij werd per definitie beschouwd als een volkspartij, en dus een partij van het centrum, die als spelverdeler zou kunnen optreden. De 'brede volkspartij' van tien jaar terug was echter een lege doos en drukte vooral een electorale ambitie uit.

Spreeken over een volkspartij is niet alleen spreken over hoeveelheid, maar ook over hoedanigheid. De volkspartij, zoals die in de geschiedenis verschijnt, ontleent haar karakter niet alleen aan verkiezingsuitslagen of statistische verdelingen. Het is in de eerste plaats een ideologisch of strategisch geladen term. De eerste volkspartijen die die naam of dat karakter claimden stonden tegenover de socialistische arbeiderspartijen. In plaats van de tegenstelling tot uitgangspunt te nemen, zoals de aanhangers van Marx, zou de volkspartij, die niet zelden wortelde in religieus geïnspireerd activisme, de samenwerking als principe hanteren. Kortom, verbinden en niet verdelen.

Evenwicht

Volkspartijen steunden op de overtuiging dat de samenleving gebaat is bij een evenwicht van belangen van alle maatschappelijke groepen. De meest

succesvolle volkspartijen waren conservatief met een vleugje sociaal-economisch progressisme. Dat was een van de sterke punten van de naoorlogse christen-democratie in Italië, Duitsland, Frankrijk, Nederland en België. Bovendien hadden die partijen niet alleen de ambitie om in het beleid de maatschappelijke diversiteit ter harte te nemen, maar ze ook in eigen schoot te organiseren. Volkspartijen waren niet zelden de top van een maatschappelijke ijsberg die talrijke organisaties van werknemers, landbouwers, middenstanders en werkgevers omvatte. Zij waren de politieke vertaling van een georganiseerde *civil society*.

Een Amerikaans-Duitse auteur, Otto Kirchheimer, zou die formaties in de jaren vijftig het negatieve label van *catch all*-partijen opkleven. Zijn analyse was ingegeven door de bezorgdheid dat de Duitse SPD haar klassenstrijdkarakter zou prijsgeven (zoals alle socialistische partijen sinds de Tweede Wereldoorlog vroeg of laat hebben gedaan) om daardoor op te schuiven naar het centrum en naar de in zijn ogen door electorale motieven ingegeven sociale spreidstand van de christen-democraten.

Middenveld nodig

De vervaging van de breuklijnen waarop zij gebouwd waren, de sterkere electorale competitie door de komst van nieuwe media, en de financiering door de overheid hebben de massapartijen van de twintigste eeuw - en dus ook de volkspartijen - losgekoppeld van hun georganiseerde achterban. Vandaag communiceren politieke partijen rechtstreeks met de kiezers en omgekeerd. Via televisie en internet of via peilingen zoals die van *De Standaard*/VRT. Sterker dan de horizontale solidariteit tussen burgers, die de basis vormde van de klassieke massapartijen, weegt vandaag de verticale maar voorbijgaande aantrekkingskracht die partijleiders via de media kunnen uitoefenen op de kiezer.

De N-VA staat rechts. Haar lokale inplanting neemt toe, maar haar relaties met het sociale middenveld worden door dat laatste als weinig vriendelijk ervaren. Haar contacten met de werkgevers verlopen beduidend gemakkelijker dan met de vakbonden en dat is slechts een understatement. Volkspartijen dobberden niet op een virtuele aanhang

opgetekend in opiniepeilingen, maar waren stevig geworteld in brede lagen van de bevolking. Is de N-VA een volkspartij geworden? Of liever: wil zij dat worden? Dat zal afhangen van haar sociaal en economisch programma en de steun die ze daarvoor in diverse sociale milieus weet te verwerven, niet van een vorm van televoting tijdens de boksmatch tussen Vlamingen en Walen.

EMMANUEL GERARD Wie? Doceert politieke geschiedenis aan de KU Leuven. **Wat?** Haar hoge scores bij verkiezingen en in peilingen maken van de N-VA nog geen volkspartij. **Waarom?** Relaties met sociale milieus en een sociaal-economisch programma zijn minstens zo belangrijk.

Resultaten van verkiezingen en peilingen worden in de media tot Vlaanderen herleid, zodat dwergen er als halve reuzen uitzien

---

ALLE ARTIKELS VAN DE LAATSTE 24 UUR » (/NIEUWS/MEEST-RECENT)

Meer?

Lees de volledige krant digitaal.

(<http://www.standaard.be/plus/ochtend>)

